

Esport, immigració i multiculturalitat: una anàlisi conceptual

Chris Kennett

Universitat Autònoma de Barcelona

El Centre d'Estudis Olímpics (CEO-UAB) publica treballs amb l'objectiu de facilitar el debat científic. La inclusió d'aquest text no limita una futura publicació per part de l'autor, que conserva la totalitat dels seus drets. Queda terminantment prohibida la reproducció, total o parcial, d'aquesta publicació sense el consentiment previ del seu autor.

Aquest text correspon a la ponència que es va presentar al *Foro Europeo: Cultura, Deporte y Proximidad*, que va tenir lloc a Almeria (Espanya) el dia 5 de maig de 2005.

Ref.WP103

Per a referir-vos a aquest document podeu utilitzar la referència següent:

Kennett, Chris. (2005): *Sport, immigration and multiculturality* [article online]. Barcelona: Centre d'Estudis Olímpics UAB. [Consultat: dd/mm/aa] <http://olympicstudies.uab.es/pdf/wp103_eng.pdf>

[Data de publicació: 2005]

1. Introducció

Un dels reptes més importants que afronten les societats europees a principis del s. XXI és la immigració. Els moviments de població a tota Europa i l'arribada de nova població al continent europeu s'han accelerat i intensificat des dels anys 90, fet que ha provocat un augment de la diversitat cultural en molts països. A finals de l'any 2003, havien arribat 11 milions de persones a la Unió Europea procedents d'Amèrica del Sud, el Marroc i la regió subsahariana, Europa de l'Est i Turquia.

A Espanya, per exemple, el nombre d'immigrants (persones que viuen a Espanya amb permisos de residència vàlids però que no tenen nacionalitat espanyola) quasi va arribar a 1,65 milions l'any 2003. Encara que representés menys d'un 4% de la població total comparat amb el 8% de França i el 7,3% d'Alemanya, el nombre i la varietat d'immigrants han augmentat. L'any següent, el nombre total d'immigrants havia augmentat fins poc més de 2 milions (4,75% de la població). D'aquests 2 milions d'immigrants, el 67% van arribar de països de fora de la Unió Europea (Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración 2005).

La immigració, però, no estava distribuïda de la mateixa manera a totes les regions d'Espanya. Catalunya va acollir el 23,4% del nombre total d'immigrants a Espanya, seguida de prop per Madrid (20,9%) i per Andalusia (11,3%) (Observatorio Permanente de la Inmigración 2005). El nombre d'immigrants a Barcelona va arribar a 230.942 (el 14,6% de la població de la ciutat) el gener de 2005, una xifra bastant per sobre de la mitjana nacional i del 4,9% de l'any 2001. L'origen dels grups immigrants més nombrosos reflecteix la diversitat de cultures que van arribar a la capital catalana:

Barcelona Grups immigrants més importants, 2004/05	
País	Nº de persones que viuen a Barcelona
Equador	31.828
Perú	15.037
Marroc	14.508
Colòmbia	13.935
Argentina	12.439
Pakistan	11.997
Itàlia	11.678
Xina	9.524

Font: Ajuntament de Barcelona 2005

El percentatge d'arribades d'alguns grups com ara els xinesos ha augmentat ràpidament durant els últims quatre anys. L'any 2001 vivien 2.460 xinesos a Barcelona; l'any 2005 aquesta xifra s'havia més que doblat fins arribar a 9.524. A més a més, cal tenir en compte que aquestes xifres no inclouen els immigrants

“il·legals”, que no es compten, no només a Barcelona, sinó també a la resta d'Espanya i a molts altres països d'Europa. Per definició, aquesta gent “sense papers” viuen completament al marge de la societat.

Com a resultat d'aquests moviments, la immigració s'ha convertit en un assumpte polític de gran ressò, i ha provocat respostes diverses per part dels diferents partits polítics. Aquestes respostes polítiques han començat a incloure, cada cop més, l'esport com a vehicle per la integració dels grups immigrants, però la recerca sobre esport i immigració encara és limitada amb algunes excepcions notables recents (p.ex. Arnaud 2002; Juniu 2000; Lleixà et al. 2002; Lleixà i Soler 2004; Mosely et al. 1997; PMP i ISLP 2004; Stodolska i Alexandris 2004). Potser és a causa de l'escala d'arribades d'immigrants, moltes de les quals són incontrolades, fet que provoca una resposta reaccionària per part dels responsables polítics.

Amb aquest estudi es volen examinar els conceptes clau que comprèn el discurs polític social relacionat amb la immigració i com es relacionen aquests conceptes amb l'esport. Es tindrà en compte el paper potencial que juga l'esport en la integració dels immigrants i els riscos dels esports com a força potencialment divisiva, sobretot pel que fa al racisme.

Aquesta discussió porta a considerar la necessitat de diàleg intercultural a través de l'esport per tal de contribuir a aconseguir una integració sostenible dels grups immigrants. Per tal d'assolir aquest objectiu, cal fer una recerca sobre les necessitats dels grups immigrants, ja que és una fase clau en el desenvolupament de la política de l'esport.

2. Inclusió i exclusió

Han aparegut diversos conceptes que permeten entendre completament els processos de canvi que han tingut lloc en les societats occidentals com a resultat de l'arribada dels grups immigrants. La gent es troba compartint espais públics i serveis amb gent de cultures cada cop més diverses. Mentre que això presenta oportunitats pel que fa a l'enriquiment cultural, també hi ha risc de desavinences i de conflicte.

Per tant, conceptes com assimilació, aculturació, multiculturalitat, diversitat cultural, pluriculturalisme, interculturalisme i integració formen part de perspectives teòriques més àmplies, estan subjectes a interpretació i sovint s'utilitzen de forma intercanviable. Aquí s'intentarà aclarir breument aquests conceptes i considerar les seves aplicacions en el camp de l'esport.

El discurs més ampli en el qual es pot situar el debat de la immigració és la inclusió i l'exclusió socials. Com amb conceptes com ara pobresa, no hi ha definicions generalment acceptades de la inclusió i l'exclusió socials. L'ús original del terme “exclusió social” s'ha atribuït a l'antic ministre francès René Lenoir

a mitjans dels anys 70, i s'ha convertit en part d'un discurs basat, en gran part, en Europa (Collins i Kay 2003).

La Unitat d'Exclusió Social del govern del Regne Unit va definir exclusió social com allò que succeeix quan la gent o els llocs pateixen una sèrie de problemes com ara atur, discriminació, manca de recursos, ingressos baixos, manca d'habitatges, molta delinqüència, mala salut o fracàs familiar. Quan es combinen aquests factors, es pot crear un "cercle viciós"(Collins et al. 1999).

Per tant, l'exclusió social és un procés multidimensional que implica una combinació de factors que afecten alguns grups que es troben al marge de la societat dominant, com ara els sense sostre, la gent gran, els joves en perill, els discapacitats mentals i físics, els pares o les mares solters o les minories ètniques (sobretot immigrants i sol·licitants d'asil). On hi ha concentracions de gent exclosa socialment, es poden excloure barris sencers, com ara zones interiors de la ciutat o projectes d'habitatges socials perifèrics.

Mentre que aquests factors es combinen per formar part d'aquest procés, la pobresa és el centre de l'exclusió social. La pobresa es pot considerar la causa i alhora el resultat de l'exclusió social, i s'ha lligat directament a la baixa qualitat dels habitatges, la delinqüència i la mala salut. Quan es parla de participació esportiva, la pobresa pot ser una barrera important a l'hora de pagar quotes d'entrada per instal·lacions (moltes de les quals ara requereixen que els clients efectuin els pagaments per compte corrent, que els immigrants no poden obrir) i equipament necessaris. (Kennett 2002).

Per intentar trencar aquest "cercle viciós", els governs a nivell local, regional i nacional han posat en pràctica iniciatives polítiques en educació, prevenció de delinqüència i control; han creat oportunitats de treball i han aportat mesures per tenir cura de la salut com a part de la millora en benestar. L'esport ha format part de l'aportació en benestar en molts estats europeus durant dècades, amb facilitats i programes amb els objectius següents (Collins et al. 1999):

- Educació i promoció de valors positius associats amb l'esport p. ex. treball en equip, compromís i joc net.
- Promoció de la salut p. ex. reduir l'absentisme i les despeses en salut pública i atacar l'obesitat.
- Donar més poder a alguns grups p. ex. dones, minories ètniques i persones discapacitades.
- Oferir oportunitats per la interacció social i la construcció d'una societat p. ex. desenvolupar un sentiment d'identitat comuna, agrupar la gent i fomentar l'entesa entre grups.
- Prevenir la delinqüència p. ex. oferir oportunitats esportives per a ocupar joves en risc de caure en la delinqüència i fer de l'esport un vehicle per a la rehabilitació de delinqüents (p. ex. l'estudi d'Arnaud sobre el comportament dels grups immigrants en el temps lliure a Birmingham i Lió).

- Desenvolupament econòmic p. ex. desenvolupar instal·lacions esportives com a catalitzadors de la regeneració econòmica i la creació de llocs de treball.

Des d'aquesta perspectiva, la participació esportiva té el potencial d'incloure els grups marginals i de possibilitar l'acumulació de capital social.

3.Ciutadania

La ciutadania es centra en els drets i les responsabilitats dels individus en la societat civil i l'acumulació de capital social. L'esport s'ha convertit, en moltes societats europees, en un dret de benestar universal a través de l'abast públic i la promoció de facilitats i activitats per a tots. Per a molta gent, l'esport és una part integral de la seva vida i és fonamental en la construcció i la comunicació de la seva identitat. Per tant, per tal d'aconseguir una ciutadania íntegra, l'oportunitat de participar en activitats esportives és un component necessari, encara que una prioritat menor que satisfer necessitats bàsiques com la nutrició, l'habitatge, la salut, l'educació i els drets civils fonamentals.

L'acumulació de drets sovint és un repte important pels immigrants, que lluiten amb el dret legal fonamental per estar-se al país d'acollida, el dret als serveis socials, el dret a treballar, etc. L'esport ofereix l'oportunitat d'exercir un dret que les burocràcies o les administracions públiques no han de concedir oficialment i al qual es pot accedir amb relativa llibertat. L'organització d'oportunitats esportives per part d'immigrants també és una oportunitat per a l'autodeterminació i el control que de ben segur manquen en d'altres terrenys de les seves vides.

Si seguim aquesta interpretació de ciutadania, el dret a participar en activitats esportives hauria d'estar lògicament associat amb la responsabilitat de participar-hi. Mentre que el concepte de forçar la gent a participar no és ni viable ni atractiu, la conseqüència és que les oportunitats les han d'aprofitar aquells qui estan interessats en l'esport. Els esdeveniments esportius col·lectius, per exemple, sols poden produir els beneficis esperats de socialització, construcció d'esperit de comunitat, etc., si la gent hi participa d'una manera o altra.

Quan els individus gaudeixen de tots els drets i compleixen totes les responsabilitats corresponents, en principi, s'estableix una espècie d'igualtat bàsica i universal entre ciutadans que hauria de formar els fonaments d'una societat que funcioni. Si els ciutadans exerceixen els seus drets i compleixen les seves responsabilitats, s'haurien d'integrar en les seves societats.

Això no obstant, existeixen barreres econòmiques, legals, socials i culturals pels ciutadans. En una societat basada en el consum, l'habilitat de guanyar i de gastar és fonamental: sense la primera cosa, el

que ve després és difícil (Coatler 1990). La pressió de les famílies, els grups d'iguals, la publicitat, els mitjans de comunicació i d'altres fonts per al consum sovint és intensa en les societats en les quals es mesura l'estatus social a través de símbols materials. El fet de no poder permetre's anar als llocs "correctes" o comprar la roba "correcta" o disposar de les "últimes" tecnologies, pot produir sensació d'exclusió. Fins i tot la gent que pot gastar pot ser exclosa per raons socials i culturals; potser perquè són d'una altra cultura, tenen el color de pell diferent, practiquen una religió diferent, parlen una llengua diferent, són el gènere "equivocat", tenen preferències sexuals diferents, o bé són massa grans o massa joves. Les variables que podem utilitzar per diferenciar i excloure persones són múltiples.

Els grups immigrants sovint han d'afrontar una barreja d'aquestes barreres per aconseguir la ciutadania íntegra i, en conseqüència, són exclosos de la societat. Segons el país d'origen i les circumstàncies individuals, els immigrants sovint són pobres (un factor central que agreuja tots els altres), viuen en habitatges de poca qualitat, no tenen feina, i sovint no tenen estatus legal i, per tant, no poden accedir als serveis socials que els podrien ajudar amb les seves dificultats. Com a conseqüència, sovint tenen problemes de salut (físics i psicològics), poden tenir més risc de caure en la delinqüència, de convertir-se en sense sostres, etc. A més a més, els qui vénen d'ambients ètnics diferents poden ser víctimes del racisme. Així doncs, alguns grups immigrants es troben als marges més extrems de la societat i, en molts casos, poden ser vistos com els més exclosos dels exclosos.

4. Assimilació, aculturació i diversitat cultural

Discussions recents sobre la immigració dins la política cultural es centren en la dicotomia que afronta l'administració pública. Fins quin punt poden o haurien d'aspirar a assimilar o a integrar els grups immigrants les polítiques, i fins quin punt aquestes polítiques haurien de respectar i mantenir les identitats culturals dels immigrants? (PMP i ISLP 2004).

Stodolska i Alexandris (2004) van adoptar l'estructura d'assimilació fragmentada desenvolupada per Portes i Zhou (1993) a l'hora d'analitzar els canvis relacionats amb la immigració en la participació en esports recreatius d'immigrants coreans i polonesos als EE.UU i en el paper que jugava l'esbarjo en el procés d'adaptació.

Fins a finals dels anys 60 dominava la teoria de l'assimilació, cosa que implicava que tots els grups immigrants s'haguessin d'adaptar als valors culturals i als costums del país d'acollida. La crítica de Portes i Zhou del model de l'assimilació (1993) estava basada en la interpretació de la societat nord-americana com a pluralista, formada per subcultures i identitats ètniques diferents més que no pas com a societat dominant uniforme. A més a més, existia la possibilitat de disputes ja que, en lloc de ser absorbits per la societat, els grups immigrants resistien en un esforç per mantenir les seves identitats culturals.

Portes i Zhou (1993) van identificar l'assimilació com un procés complex i segmentat que canviava de la mateixa manera que entre grups ètnics amb aculturació, assimilació i preservació de les cultures originàries dels immigrants.

L'aculturació es coneix com el procés a través del qual els immigrants adopten els valors i les expectatives dominants però no necessàriament són acceptats (o assimilats) per la societat d'acollida. Pel que fa a la participació esportiva, l'aculturació implica que els grups immigrants deixin els seus esports tradicionals i els substituïixin pels esports dominants en la societat dominant.

S'ha de diferenciar entre l'aculturació dels valors centrals dominants i l'assimilació dels grups immigrants dels valors dels grups més pobres i més necessitats o "classe inferior". Aquest procés implica la renúncia als valors centrals i l'adopció de valors que sovint s'associen amb altres grups immigrants. Stodolska i Alexandris (2004) van descobrir que els immigrants polonesos i coreans s'assimilaven als seus grups ètnics respectivament practicant els esports que els polonesos i els coreans practicaven als EE.UU.

Un tercer procés implica la conservació dels valors ètnics i la promoció de la solidaritat dels grups ètnics per part dels immigrants. Waters (1994) va identificar aquest procés com "etnicitat lineal". Aquest procés implica resistència als valors dominants i d'altres valors culturals alhora que es manté i s'adquireix capital cultural de la cultura pròpia dels immigrants. L'esport és un mitjà particularment important a través del qual es poden mantenir les identitats culturals. Al llarg de la història recent s'ha produït la conservació dels esports tradicionals per part dels grups immigrants, fet que ha estat fonamental per la globalització dels esports moderns. Mosley et al. (1997), per exemple, van investigar la pràctica d'esports tradicionals per part de grups immigrants australians com ara els esports gaèlics i les arts marcial.

Portes i Zhou (1993) van afirmar que el tipus d'assimilació experimentada variava entre els grups ètnics d'acord amb una sèrie de factors com l'edat, el gènere, l'estatus original (societat d'origen) i l'estatus actual (immigrant) (i la diferència entre tots dos), les característiques de la personalitat dels individus, etc.

A més a més, podria ser possible que a través de la participació esportiva un immigrant experimentés una barreja d'aculturació i conservació de la identitat ètnica, cosa que faria que es convertís en part de grups dominants o d'altres grups subculturals, conservant els valors culturals del seu país natal.

5. Multiculturalisme, pluriculturalisme i interculturisme

Flecha i Puigvert van recórrer a l'evidència de la recerca sobre educació física i multiculturalisme existent i van afirmar que "l'educació pot ser un dels mecanismes per millorar la situació de grups en risc de marginació o de patir desigualtats socials i educacionals" (2002 p.11). L'educació pot millorar el potencial

econòmic de les persones i aportar oportunitats per aprendre sobre altres cultures i així facilitar l'entesa intercultural.

Flecha i Puigvert (2002) van definir els conceptes de multiculturalisme, pluriculturalisme i interculturalisme utilitzats en l'obra de Lleixà et al. *Multiculturalismo y Educación Física* (2002) (consolidats recentment a *Actividad Física y Deporte en Sociedades Multiculturales*. Lleixà i Soler (2004)):

- Multiculturalisme: gent de diverses cultures que comparteixen el mateix territori, cosa que porta a la interacció.
- Pluriculturalisme: diferents cultures que conviuen en un mateix territori però no interactuen. Això permet als diversos col·lectius mantenir i convida amb les seves diferències.
- Interculturalisme: compartir i interactuar amb gent de cultures diferents de la pròpia.

Mentre que el discurs sobre el concepte de multiculturalisme és extens i va més enllà de l'abast d'aquest estudi discutir-lo a fons, el multiculturalisme en l'esport existeix quan gent de cultures diferents participen en els mateixos espais però no necessàriament junts. El pluriculturalisme en l'esport té lloc quan grups culturals diferents participen en l'esport per separat p. ex. els grups immigrants practiquen esports dels seus països aïllats de la població que els acull. L'interculturalisme en l'esport implica que diversos grups culturals diferents participin junts, ja sigui en esports locals o en esports propis dels grups immigrants. L'interculturalisme suggereix un model simètric i una igualtat relativa entre grups culturals, idea oposada a la d'un grup dominant i un grup subordinat.

Tal i com demostren els resultats de la recerca de Stodolska i Alexandris (2004) pot haver-hi una barreja de pluriculturalisme i interculturalisme en un context multicultural. Això va quedar pal·les en el context australià en l'anàlisi dels grups immigrants que van dur a terme Mosely et al. (1997). Cada grup immigrant era únic pel que fa als seus hàbits de participació. Per exemple, el nacionalisme va determinar la implicació dels croats en el futbol i els grecs el van utilitzar per unificar la seva comunitat. La nostàlgia barrejada amb la política va influir en la participació dels irlandesos en esports gaèlics. Els italians van intentar imitar les comunitats homogènies dels seus països d'origen. Mentrestant, els polonesos practicaven esports per estintolar les associacions pel benestar basades en la comunitat.

6. Integració

El concepte d'integració social s'ha utilitzat freqüentment en el discurs sobre política social. La integració social està relacionada amb el concepte d'assimilació, però suggereix una interacció més oberta i bidireccional on els immigrants adopten els valors culturals i els costums del país d'acollida, però la cultura d'acollida també s'adapta i canvia com a part del procés. En aquest sentit, la cultura d'acollida adopta els valors culturals i els costums dels nous grups immigrants i viceversa.

Per tal d'aconseguir la integració s'ha de trobar un equilibri entre l'assimilació dels immigrants i el respecte per la diversitat de les seves identitats culturals. Aquest procés d'adaptació mútua està en curs, ja que la gent dels diferents grups culturals (la cultura d'acollida inclosa) negocien i renegocien les seves identitats (Mosely et al. 1997).

Els conceptes d'interculturalisme i d'integració poden anar lligats. La interacció que té lloc quan es fan activitats interculturals com ara practicar diferents esports junts, es pot considerar el procés. El resultat d'aquest procés, si tot va bé, és la integració.

7. Etnicitat, raça i identitat

En la seva discussió sobre multiculturalisme i educació física, Lleixà et al. (2002) fan una distinció important entre etnicitat i raça, dos conceptes que sovint s'utilitzen de manera intercanviable. L'etnicitat es pot explicar com l'ingrés en un grup microcultural partint de la base del país d'origen, la llengua, les tradicions culturals o la religió diferents de la societat dominant. L'etnicitat és el resultat d'un procés; una indicació de la manera com s'organitzen els grups pel que fa a la interacció, els valors, les actituds i els estils de vida.

Contràriament, raça implica la construcció social de definicions de diferències físiques. El concepte de raça sovint va lligat a estereotips i preconcepcions i a la construcció d'una falsa imatge de diferents grups. Mentre que l'etnicitat canvia amb el temps, la raça es manté constant, fins i tot amb l'aculturació.

El racisme es pot considerar, en part, resultat d'una manca d'educació o de sensibilització envers les diferències ètniques. Les conseqüències poden ser por i incomprensió, que poden provocar l'odi que sovint es manifesta de forma violenta. El racisme implica una interpretació lineal etnocèntrica de la societat, on els grups ètnics (vistos com "races" diferents) es classifiquen amb les elits racials "pures" a la part alta i les altres a la part baixa de la societat.

Aquesta perspectiva implica la separació dels grups ètnics, l'exclusió dels grups considerats inferiors i, en casos extrems, intents d'apartar alguns grups o pitjor. La construcció d'estereotips racials redueix les diferències ètniques a generalitzacions sovint negatives i imprecises. El reduccionisme, per tant, es pot considerar l'enemic de la integració.

En efecte, el camp d'esports és un camp de batalla potencial pels nacionalistes. Per algunes persones i grups la nacionalitat és una part important de la seva identitat. Mentre que els sentiments profunds d'identitat nacional poden agrupar la gent en moments d'unitat, per exemple quan juga un equip esportiu nacional, també poden implicar demostracions extremes d'etnocentrisme basades en la superioritat nacional que es percep. En aquestes circumstàncies, el nacionalisme és una barrera pel diàleg intercultural i per la integració a través de l'esport. Tanmateix, també es podria admetre com a hipòtesi que les tendències nacionalistes són evidents quan els immigrants introdueixen esports dels seus països d'origen, cosa que pot resultar en l'enriquiment de les cultures locals si s'organitzen de manera oberta i no discriminatòria.

D'acord amb Mosley et al. (1997) en alguns casos les distincions entre els grups d'acollida i els grups immigrants poden augmentar per contacte cultural, fins i tot amb l'esport. L'esport és sovint, per tant, un escenari de tensió racial i, durant els últims mesos, el futbol ha experimentat una intensificació d'incidents racistes en alguns països, per exemple Espanya i Itàlia: la controvèrsia que va envoltar els comentaris de l'entrenador nacional espanyol durant la concentració pel partit amistós Espanya- Anglaterra el novembre de 2004; els abusos racials dirigits als jugadors negres anglesos durant el partit; els sorolls imitant un mico dirigits al barcelonista Samuel Eto'o a Saragossa; els plàtans llançats al camerunès Carlos Kameni al camp de l'Atlètic de Madrid; pancartes proclamant que "Roma és feixista" a l'Estadi Olímpic de Roma; la presumpta salutació feixista de Paolo di Canio per celebrar un gol durant el derbi romà, etc.

Aquests incidents no passen en un model multicultural d'esport i fan que la lluita per integrar gent de diversos ambients encara sigui més dura, atiant la divisió i el conflicte. Si es dona suport a les accions de grups o d'individus que poden ser models a seguir, pot ser que es reproduïxin als nivells més baixos de l'esport o fins i tot als patis de col·legi.

8. Conclusions

Piastro (2004) va demanar més comprensió històrica respecte a la immigració i va dir que la multiculturalitat, la diversitat, la diferència, la immigració i la figura de l'estranger no són fenòmens nous, ans al contrari, són tan vells com la humanitat. Mentre que aquests conceptes han format part històricament d'un ampli ventall de processos de globalització, la diferència dels últims temps és la intensitat amb la qual això s'està experimentant a mesura que s'accelera el moviment humà arreu del planeta.

Per tant, s'han d'actualitzar els estudis previs sobre l'esport, l'ètnicitat i la raça amb nous estudis a nivell local. La immigració està canviant la cara d'Europa i, mentre que les experiències de països com els EE.UU i Austràlia poden ser en part adients, cal investigar en els contextos culturals específics en els quals té lloc la immigració. Els grups immigrants arriben de països i cultures cada cop més diversos, fet que provoca canvis dinàmics en la societat que s'han d'examinar i entendre.

En aquests canvis ràpids no s'ha de subestimar la importància de l'esport, tal i com van afirmar Mosley et al. tenint en compte el context australià, "la presència ètnica de l'esport ha servit perquè la gent s'enfrontés a la realitat social del multiculturalisme. Els canvis en l'opinió pública i la manera de veure les coses de la gent en part s'han produït per la implicació ètnica en l'esport (1997, p.293).

Per tal de reduir el risc de disputes culturals i de conflicte en contextos esportius i per ampliar les oportunitats que ofereix l'esport per la integració, és essencial que els responsables de la política esportiva, els proveïdors dels programes i de les facilitats emprenguin una recerca.

Aquesta recerca s'hauria de centrar en determinar les necessitats dels grups immigrants en general i pel que fa a l'esport. Per aquest procés és molt important entendre d'on vénen els immigrants i per què són culturalment diferents. També s'hauria d'investigar sobre els resultats per tal de determinar el grau d'integració cultural, cosa que, si fos possible, s'hauria de fer en una base longitudinal.

En realitat, la recerca hauria de tenir en compte la naturalesa diversa dels grups immigrants, no només pel que fa al país d'origen, sinó també a l'edat, si els immigrants són de primera o de segona generació, l'estatus socio-econòmic i, en particular, l'assumpte del gènere, l'esport i la immigració.

A part dels estudis específics sobre l'esport, s'haurien de fer esforços per incloure l'esport com un element d'estudis més amplis sobre exclusió social i ciutadania. Això no tan sols aportaria dades pels responsables polítics, sinó que també augmentaria el ressò de l'esport pel que fa a la recerca social i emfasitzaria la seva importància en les vides de molts immigrants.

A més a més, cal crear oportunitats per possibilitar l'intercanvi de dades i experiències entre responsables polítics i proveïdors esportius locals, regionals i nacionals a nivell europeu.

Aquesta recerca bàsica hauria de permetre la planificació i l'organització d'oportunitats esportives *amb*, més que no pas *per* els grups immigrants. A part de servir per aplegar informació valuosa, aquest procés

de recerca també crearia el diàleg necessari per l'entesa multicultural i, amb una mica de sort, una integració sostenible.

Referències bibliogràfiques

- Ajuntament de Barcelona. Departament d'Estadística, 2005, *Informes estadístics: La població estrangera a Barcelona, gener 2005*, Ajuntament de Barcelona, Barcelona.
- Arnaud, L. 2002, "Sport as a cultural system: sport policies and (new) ethnicities in Lyon and Birmingham", *International Journal of Urban and Regional Research*, vol.26, no.3, setembre 2002, pp.71-81.
- Coatler, A.F. 1990, "The Politics of professionalism: consumers or citizens", *Leisure Studies*, 9, pp.107-119.
- Collins, M.F. [et al.] 1999, *Research report: sport and social exclusion: a report to the Department for Culture, Media and Sport*, Loughborough University Institute of Sport and Leisure Policy, Loughborough. Disponible a http://www.sportdevelopment.org.uk/collins_1999.pdf [03/05/2005].
- Collins, M.F.; Kay, T.2003, *Sport and social exclusion*, Routledge, Londres.
- Flecha, R.; Puigvert, L. 2002, "Multiculturalismo y educación", a *Multiculturalismo y educación física*, Lleixà, T. [et al.], Paidotribo, Barcelona, p.9-45.
- Juniu, S. 2000, "The Impact of immigration: leisure experience in the lives of South American immigrants", *Journal of Leisure Research*, vol.32, no.3, pp.358-381.
- Kennett, C. 2002, *An Analysis of Leisure Card Schemes in Great Britain* [tesi doctoral], Department of Physical Education, Sports Science and Recreation Management, Loughborough University, Loughborough.
- Lleixà, T. [et al.] 2002, *Multiculturalismo y educación física*, Paidotribo, Barcelona.
- Lleixà, T.; Soler, S. 2004, *Actividad física y deporte en sociedades multiculturales*, Horsori, Barcelona.
- Mosely, P.A. [et al.] (eds) 1997, *Sporting immigrants: sport and ethnicity in Australia*, Walla Walla Press, Sydney.
- Observatorio Permanente de la Inmigración, 2005, *Boletín estadístico de extranjería e inmigración*, no. 4, gener 2005, OPI, Madrid. Disponible a: <http://www.extranjeros.mir.es/es/general/Boletin-Num-04-Web.pdf> [03/05/2005]
- Piastro, J. 2004, "El multiculturalismo: un escenario posible para una identidad desplazada", *Actes del IV Congrés sobre la immigració a Espanya: ciutadania i participació*. Disponible a: http://www.udg.es/congres_immigracio/MESES/TAULA07/ponencies/M7P-Piastro.pdf
- PMP and Institute of Sport and Leisure Policy, 2004, *Sport and multiculturalism: final report: studies on education and sport. European Commission. DG Education & Culture*, [ISLP Loughborough University, Loughborough]
- Portes, A; Rumbaut, R.G. 1996, *Immigrant America: a portrait*, University of California Press, Berkeley.
- Portes, A.; Zhou, M. 1993, "The New second generation: segmented assimilation and its variants", *Annals AAPSS*, 530, pp.74-82.
- Secretaría de Estado de Inmigración y Emigración, 2005, *Movimientos Migratorios* [online]. Disponible a: <http://www.extranjeros.mir.es/> [03/05/2005].
- Stodolska, M.; Alexandris, K. 2004, "The Role of recreational sport in the adaptation of first generation immigrants in the United States", *Journal of Leisure Research*, vol.36, no.3, pp.379-413.
- Waters, M.C. 1994, "Ethnic and racial identities of second-generation black immigrants in New York City", *International Migration Review*, 28, pp.795-820.